Казки для хлопчиків

Богатирський Кінь

їхав я вчора з дроздівським козаком Прокопом Ярмо- ленком із Дроздівки в Переходовку. Дорогою ми якось роз- балакались про коней, і я розказав йому, що бачив годів шість, чи сім назад в Чернігові на земській конюшні дуже гарного карабаського жеребця, що за того жеребця запла- чено було шість тисяч карбованців, і що як вели його раз із Носівки в Чернігів, то держали його на канатах два сол- дати і десять мужиків. — А не знаєте, де тепер той кінь є? — попитав мене Яр- моленко. — Бог його,— кажу,— знає: ті земські конюшні тепер ништожені, а коні чи розпродано, чи що. — Отже я знаю, де той кінь,— каже Ярмоленко. якось мудро всміхаючись,— він хазяїна найшов. — Якого хазяїна? Хіба він крадений був, чи втеклий? Да й далеко йому хазяїна шукати: він куплений верст тисяч за дві. — Та не те,— каже Ярмоленко,— коли ви кажете, що то такий кінь був, що в дванадцяти насилу держали, то то не- певний кінь був, не простий, а богатирський. А такий кінь зроду не вдержиться у простого чоловіка, а як прийде йому урем'я—безпремінно втече і знайде собі хазяїна-богатиря. Ото ж у нас є москаль одставний, так він ходив на заробітки у Чорноморії і розказував штуку про сеє. «Косило,— каже,— нас у хазяїна чоловік з двадцять, чи, може й більше. І був між нами один, бог його знає звідки, скільки не розпиту- вали — не каже. Чоловік, як і всі люди: і косив так, як усі, тільки було як посядемо їсти, то він зроду не сяде вкупі з людьми, а набере собі хліба там і всього та сяде оддалік і їсть. От косим ми,— каже той москаль,— неділь три, чи що, аж якось біжить проти нас кінь, та такий, що я,— каже москаль,— увес світ сходив, а такого доброго коня не бачив. От отаман і каже: «Ану, хлопці, піймаймо сього коня, то, певне, буде од когось на порцію». От всі ми до коня. А той чоловік: «І не турбуйтесь,— каже,— дурно; не піймаєте ви сього коня, опріч мене нікого він до себе не підпустить». Ми в регот, та все- таки до коня. Обступили ми його чоловік в двадцять, давай підступать, а він як вискалить зуби, як зарже—наче грім прокотивсь, та на нас. Ми—врозтіч, а він через нас так і перелетів, наче птиця, та одбіг трохи і став, як укопаний. «А шо, браття,—каже той чоловік,— піймали?»—"А ти піймаєш?»—питає отаман. «Я-то пій- маю!» «Гляди ж,—каже отаман,—не піймаєш, то лопаток спитаєш». А отаману, да й нам, досадно, значить, що ми всі не пій- мали коня, а він береться. От той чоловік іде до коня —• той стоїть, як овечка; підійшов зовсім, взяв за гриву, по шиї, по голові гладить, всміхаючись. Стоїть кінь. Погладив так та й каже: «Здоров, товаришуі Давно я ждав тебе та таки до- ждався; тепер,— каже.— не розлучимось». А кінь на це як зарже! Та так прегарно, приязно. «Ну, погуляй же»,— каже. Та до нас, а кінь стоїть. <Ну.— каже на хазяїна,— тепер нам треба рощитатись та й розпрощаємось». А він, значить, гро- шей за роботу ще ні копійки не брав. Хазяїн давай було просить, щоб зостався,— так ніі «Не можна,— каже,— при- йшов мій час. треба йти, куди мене бог посилає. Пошли ти,— каже на хазяїна,— купить півтора відра горілки за моі гроші, вип'ємо на прощаннє!» От узяв один там два бочонки: один в піввідра, другий відерковий, сів на хазяйського коня — в мент придув з го- рілкою. От той чоловік узяв піввідерковий бочонок: «Оце ж мені,— каже,— братця, порція, а це вам». Та й дає нам від- рове барильце, а сам ототкнув воронку, притулив барильце до рога, закинув голову та так духом піввідра й видув. «А закусувать,— каже,— не буду. не хочу вас обіжать, бо як почну після сіеі порції закусувать, то не стане усього того хліба, що вам хазяїн наготовив». Так взяв кришечку хліба і вкинув у рот. «Ну. тепер,— каже,— прощавайте! А ти! моїх три карбованці, що в хазяїна ще є, дарую вам на порцію!» Та прийшов до коня, взяв його за гриву та так без сідла і гнуздечка й сів. Кінь як стрибне, так усіма чотирма ногами по копцю й вибив у коліна завглибки. Та й пішов далі. З пів- версти ми його бачили, а там і щез. бог його знає, де й дівся. От ми,— каже той москаль,— пішли по сліду, аж усюди так і знать: де ступне той кінь ногою, так копець у коліна. Так з півверсти слід був, а далі вже й не знать нічого. А він, значить, уже горою пішов, на крилах, бо богатирські коні крилаті!» — Що ж се воно значить? — попитав я Ярмоленка, ви- слухавши сюю історію. — А що воно значить? — одказує той.— Значить, той чо- ловік був природженний богатир, та крйя йому до якого ча- су

не було, а вони без коня—нічого. От він і був так, які простий чоловік: і косив, і все робив, як і всі люди. А при- йшов його час, найшов його той кінь, що йому приділен, от він і пішов на своє місто, на службу. — Яка ж у їх служба, і де вони живуть, тиї богатирі? — Бог іх святий знає! Кажуть, десь на гряниці чи зміів стережуть, чи бог його знає: сього вже іменно не дока- жу вам.